

XVI међународни научни скуп
Српски језик, књижевност, уметност

Књига IV

**ЦВЕЋЕ: ЕКО(ПО)ЕТИКА У
КЊИЖЕВНОСТИ, ЈЕЗИКУ И
УМЕТНОСТИ**

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Андрићев институт, Андрићград
2022.

Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац
Андрићев институт, Андрићград
2022.

XVI међународни научни скуп *Српски језик, књижевност, уметност*
Књига IV (округли сто *ЦВЕЋЕ: ЕКО(ПО)ЕТИКА У КЊИЖЕВНОСТИ, ЈЕЗИКУ И*
УМЕТНОСТИ)

(Крагујевац/Андрићград, 12–14. новембар 2021.)

ПРОГРАМСКИ ОДБОР

Председник

Мр Зоран Комадина, редовни професор

Пошћпредседник

Др Милош Ковачевић, редовни професор

Др Драган Бошковић, редовни професор

Чланови

Др Владимир Поломац, ванредни професор

Др Часлав Николић, ванредни професор

Др Бранка Радовић, редовни професор

Др Биљана Мандић, ванредни професор

Др Јелена Атанасијевић, редовни професор

Др Мирјана Мишковић Луковић, редовни професор

Др Катарина Мелић, редовни професор

Др Персида Лазаревић ди Ђакомо, редовни професор,

Универзитет „Г. д Анунцио”, Пескара, Италија

Др Анђелка Пејовић, редовни професор, Филолошки факултет, Београд

Др Ала Татаренко, ванредни професор, Филолошки факултет Универзитета „Иван
Франко”, Лавов, Украјина

Др Зринка Блажевић, ванредни професор, Филозофски факултет,
Загреб, Хрватска

Др Миланка Бабић, редовни професор, Филозофски факултет,
Универзитет Источно Сарајево, Босна и Херцеговина

Др Михај Радан, редовни професор, Факултет за историју,
филологију и теологију, Темишвар, Румунија

Др Димка Савова, редовни професор Факултет за словенску филологију, Софија,
Бугарска

Др Јелица Стојановић, редовни професор Филозофски факултет,
Никшић, Црна Гора

Рецензенти

Др Душан Иванић, редовни професор (Београд)

Др Александар Јерков, редовни професор (Београд)

Др Драган Бошковић, редовни професор (Крагујевац)

Др Катарина Мелић, редовни професор (Крагујевац)

Др Богуслав Зјелински, редовни професор (Познањ, Пољска)

Др Душан Маринковић, редовни професор (Загреб, Хрватска)

Др Роберт Ходел, редовни професор (Хамбург, Немачка)

Др Ала Татаренко, ванредни професор (Лавов, Украјина)

Издавање овог зборника подржало је
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

**ЦВЕЋЕ: ЕКО(ПО)ЕТИКА
У КЊИЖЕВНОСТИ,
ЈЕЗИКУ И УМЕТНОСТИ**

Уредници

Др Никола Бубања, редовни професор
Др Драган Бошковић, редовни професор
Др Милош Ковачевић, редовни професор

Нина Ж. МАНОЈЛОВИЋ¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за англистику

Аница Р. РАДОСАВЉЕВИЋ КРСМАНОВИЋ²
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за англистику

СЕМАНТИЧКА (НЕ)ПРОЗИРНОСТ ИДИОМАТСКИХ ИЗРАЗА О ЦВЕЋУ У ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ³

Идиомати се неретко у литератури сматрају семантички непрозирним и синтаксички фиксираним. Међутим, обе ове одреднице доводе се у питање у лингвистичким истраживањима недословне употребе језика. У овом раду испитује се потенцијална (не)прозирност идиоматских израза у енглеском језику спровођењем истраживања са студентима енглеског језика и књижевности Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу. Примарни циљ јесте потврђивање хипотезе да одређени идиомати (бар делимично) поштују семантичку композиционалност. Секундарни циљ јесте испитати да ли одређени аспекти значења лексема из семантичког поља *цвеће* утичу на свеукупно значење идиома којих су део. Резултати истраживања указују на постојање различитог степена прозирности када су испитивани идиомати у питању, а такође указују и на постојање енциклопедијских информација концепата које се фреквентно активирају при интерпретацији израза који садржи лексема из семантичког поља *цвеће*.

Кључне речи: идиомати, семантичка (не)прозирност, теорија релеванције, енциклопедијске информације

1. Уводна разматрања

За дефинисање идиома постоји више критеријума предложених у литератури. Мун (1997) примећује да се термин *идиом* у литератури користи да означи веома различите појмове. Она тај термин користи у ужем смислу и идиомом сматра јединице састављене од више речи и то до чијег се значења не може доћи на основу појединачних значења речи од којих

1 manojlovic.nina@gmail.com, nina.manojlovic@filum.kg.ac.rs

2 anica.krsmanovic@filum.kg.ac.rs

3 Истраживање спроведено у раду финансирано је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (Уговор о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2022. години број 451-03-68/2022-14/ 200198). Рад настао у оквиру пројекта (*Еко*)*поезија*, који реализује Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу.

је састављен. Према њој, идиоми не поштују принцип семантичке композиционалности, нису конвенционализовани у језику и неретко су синтаксички фиксирани. Грант и Бауер (2004) сматрају да су идиоми најрестриктивније језичке јединице састављене од више речи (*multi-word units* или *MWU*), док су отворене колокације најслободније. Оно што додатно компликује јасно дефинисање јесте појава да неки идиоми дозвољавају и дословно тумачење, тако да се тек у контексту може видети да ли је дати израз употребљен идиоматски или не. Мекарти и Одел (2002) дефинишу идиом као фиксирани израз чије значење није одмах очигледно на основу појединачних речи које улазе у његов састав. Из оваквих и сличних дефиниција којима обилује лингвистичка литература могу се извући две заједничке црте – идиоми имају фиксирани ред речи и није могуће погодити свеукупно значење израза на основу његових делова.

Нека истраживања, чак, иду корак даље, те за циљ имају да докажу потпуну семантичку непрозрачност идиоматских израза. Чи (2015) се ослања на синтаксичку детерминисаност идиома како би показао да идиоматски изрази, упркос синтаксичкој флексибилности, не поштују принцип семантичке композиционалности. Он даље сматра да идиоми имају висок ниво формалне флексибилности – од оних који подсећају на фразе које чини једна реч до оних које испуњавају све услове да се назову фразеологизмом, али да је непрозрачност, то јест некомпозиционалност (*non-compositionality*) идиоматских израза стављена под знак питања. Чи (2015) не слаже се са тврдњама да је синтаксичка флексибилност уско повезана са семантичком прозорношћу⁴ и да као константа остаје дефинисање идиома као конструкције која представља синтаксички комплексан израз чије свеукупно значење није предвидиво на основу значења његових делова нити начина комбиновања тих делова (Каликовер 2009: 33).

С друге стране, постоје бројна истраживања која идиоме не посматрају у потпуности као семантички непрозрачне лексичке јединице. Рецимо, у оквиру истраживања из области когнитивне лингвистике (Крофт и Круз 2004, Гибс 2007) сматра се да су идиоми изрази који прате принцип семантичке некомпозиционалности. Нинберг (1978) предлаже типологију према којој идиоме дели у три групе: а) изрази у оквиру којих је део идиома употребљен дословно (нпр. *the question* у *pop the question*), б) изрази у којима се референти делови идиома могу идентификовати метафорички (нпр. *buck* у *pass the buck*) и в) изрази који се уклапају у традиционалну дефиницију идиома према којој је значење израза тешко разумљиво на основу значења делова израза (нпр. *chew the fat*). У сличној студији, Какари и Глуксберг (1991) класификују идиоме као непровидне (*opaque*), провидне (*transparent*) и квази-метафоричне (*quasi-metaphorical*). Пример непровидних идиома био би *kick the bucket*, док би у случају провидних идиома у обзир улазиле фразе у којима постоји директно мапирање дословног значења речи на идиоматско значење (нпр. *spill* у *spill the beans*).

4 За детаљније објашњење видети Васов et al. 1983. и Нинберг et al. 1994.

Квази-метафорични изрази јесу они у којима се укупно дословно значење фразе мапира на идиоматско значење слично значењу метафоричког изрази – овакви изрази преносе значење на основу алузионог садржаја, то јест истовремено упућују на идеалан пример концепта и на контекстуално детерминисане референте у датој комуникативној ситуацији.

Истраживања идиоматских изрази из позиције когнитивно-инференцијалне прагматике такође пружају занимљив увид у (не)прозирности идиома. Фокус ових истраживања почива на инференцијалном процесу примаоца поруче и начину на који долази до намераваног значења. Морено (2005) своју анализу заснива на теорији релеванције (Спербер и Вилсон 1986), као и на истраживањима из области лексичке прагматике (Вилсон и Спербер 2002; Карстон 1997, 2002). Морено тврди да се кроз инференцијалне кораке при интерпретацији исказа који садржи идиоматски израз може проћи веома брзо уколико нам је идиом добро познат (као при, рецимо, дословној употреби језика) или може доћи до модификовања инференцијалних корака уколико је у питању непознат идиом. У сваком случају, инференцијалним процесом управља потрага за оптималном релеванцијом. Релеванција представља однос уложеног напора, чему је обрнуто сразмерна, и постигнутих когнитивних ефеката, чему је сразмерна (Спербер и Вилсон 1986). Стратегија најмањег напора (*least effort strategy*) подразумева да се при интерпретацији приступа прво најдоступнијим контекстуалним претпоставкама и, уколико се задовољи очекивана релеванција, процес се завршава.

Морено (2005) сматра да чињеница да значење идиома не поштује принцип семантичке композиционалности не значи нужно да се они арбитарно похрањују у меморији, већ да је могуће да се изведе одређена смислена веза између дословног и идиоматског значења. Та се веза користи при интерпретацији идиома у свакодневној комуникацији. У оквиру теорије релеванције претпоставља се да не постоји јасна граница између дословне и фигуративне употребе језика, већ да постоји континуум од дословне употребе језика, преко апроксимације и хиперболе до метафоричких изрази и контекстуалне условљености интерпретације (Вилсон 2011: 202). Морено (2005) сматра да се идиоми налазе на различитим позицијама континуума лабаве употребе језика, те да умногоме варира степен њихове прозирности. Она сматра да се идиоматски изрази налазе негде између нових метафоричких изрази и непознатих лексичких јединица. Честа употреба одређених идиома резултира у стварању прагматичке рутине при њиховој интерпретацији.

Ниво прозирности идиома утврђује се на основу степена у којем се, при интерпретацији идиома, приступа енциклопедијским информацијама кодираних концепата који улазе у састав датог идиома, а које могу помоћи при долажењу до намераване интерпретације исказа. Када се интерпретацији приступи у јасном контексту, може се доћи до намераваног значења чак и када је у питању семантички непрозиран идиом. У студија-

ма које се баве управо испитивањем овог феномена (в. Кизар и Блај 1995, 1999) показано је да се исти израз може интерпретирати на различите начине уколико је контекст довољно сугестиван. У њиховој студији једној групи испитаника дати су непознати идиоматски изрази у контексту који условљава интерпретацију блиску стварном значењу идиома, док су ти исти идиоми другој групи дати у контексту који условљава интерпретацију супротну стварном значењу идиома. Резултати су показали да су испитаници систематично бирали значење које је у складу са свеукупним контекстом. Што је још важније, када су им ти изрази дати без контекста и када је од њих тражено да предвиде како би други тумачили дате изразе, систематично су пријављивали да би им и други примаоци поруке додели значење до ког су и они дошли.

У овом раду циљ је испитати да ли одређени аспекти значења лексема из семантичког поља *цвеће* утичу на свеукупно значење идиома којих су део. Сматрамо да је од посебног значаја да се испитаници у оквиру овог истраживања први пут сусрећу са одређеним идиоматским изразима и то у изолацији – дакле, лишени контекста. Очекујемо да ће резултати пружити увид у евентуалне аспекте значења испитиваних лексема које неизоставно утичу на тумачење израза којих су део.

2. Методологија истраживања

Као што је већ наведено у уводним разматрањима, поред потврђивања хипотезе да одређени идиоми (бар делимично) поштују семантичку композиционалност, циљ овог истраживања јесте и испитати које енциклопедијске информације концепата које кодирају испитиване лексеме утичу на свеукупно значење идиома којих су део. У ту сврху креиран је упитник (в. Прилог 1) који се састојао из два дела: дела у којем се испитивало познавање идиома и дела који укључује основне податке о испитаницима (пол, узраст, година студија). Део којим се испитивало познавање идиома садржи 24 идиоматска израза у чији састав улазе лексеме из семантичког поља *цвећи*. При одабиру израза са списка идиома о биљкама и цвећу⁵ водило се рачуна да лексеме у саставу идиома заиста буду у вези са концептом цвет, а не из ширег семантичког поља које би укључивало и друге биљке. Дакле, у обзир је узет глагол *bloom*, лексеме које означавају делове биљке (*bud, root*), место где се може наћи (*garden*), врсте цвећа (*daisy, rose* и др.), као и лексему *seme (seed)*. Остале лексеме из корпуса идиома који се односе на биљке и цвеће изузете су из анализе. То су идиоми који садрже лексеме које се односе на дрво (*wood, tree, log, oak, branch* и сл.), те траву (*grass, pasture, hay, weed* и сл.), лексеме *bush* и *moss*, као и лексеме које су на већем нивоу општости (нпр. *grow, field, ground* и сл.). За сваки од 24 идиома тражено је да испитаници: а) напишу његово значење

5 Цео списак идиома налази се на <<https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/24.html>>, 19. 3. 2021.

уколико су већ упознати са датим изразом или б) напишу шта мисле да би дати израз могао да значи уколико им није од раније познат. Упутства за попуњавање упитника била су на српском језику који је матерњи језик испитаника, како би се осигурала јасност и повећала прецизност при попуњавању. Испитивање је обављено током октобра 2021. године у оквиру часова редовне наставе на факултету.

Испитаници у истраживању били су студенти енглеског језика и књижевности на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Узорак чине укупно 84 студента основних студија (37 (44%) студената друге године, 21 (25%) студент треће године и 26 (31%) студената четврте године студија). Већина је наших испитаника женског пола (69%), узраста од 19 до 25 година.

У истраживању су примењене квантитативне методе статистичке обраде и анализе података, и то дескриптивна анализа. Статистичке анализе резултата истраживања обављене су коришћењем софтверског пакета SPSS, верзија 17.0.

3. Резултати и анализа резултата

Табела 1: Дескриптивни показатељи резултата истраживања

	Идиом	Број испитаника који су упознати са значењем појединачних идиома (изражен у процентима)	Број испитаника који су тачно одредили значење идиома у односу на укупан број „покушаја”
1.	Bouquet of orchids	17,9%	38,2%
2.	Come up roses	15.5%	27%
3.	Come up smelling of roses	8.3%	0%
4.	Cut down the tall poppies	7.1%	7,5%
5.	Flowery speech	29,8%	63%
6.	Garden variety	14.3%	9%
7.	Gild the lily	7.1%	10.7%
8.	Go to seed	4.7%	2,7%
9.	Grass roots	7.1%	2,7%
10.	Late bloomer	51.2%	50%
11.	Lead someone up the garden path	14.3%	10.2%
12.	Never a rose without the prick	14.3%	43,2%

13.	Nip it in the bud	21.4%	35,3%
14.	No bed of roses	19%	77.1%
15.	Oops a daisy	39.3%	47.6%
16.	Primrose path	3.6%	6,5%
17.	Pushing up the daisies	7.1%	10,3%
18.	Seed money	10.7%	23,3%
19.	Shrinking violet	8.3%	25.7%
20.	Sow the seeds	12%	45,2%
21.	Take root	22.6%	3,3%
22.	Thorn in your side	14.3%	28.6%
23.	Turn up one's toes to the daisies	1.2%	16,7%
24.	Wallflower	26.2%	0%

Дескриптивна анализа резултата истраживања (Табела 1) показује да је познавање значења идиоматских израза о цвећу прилично разнолико. Наиме, када се узму у обзир идиоми са чијем значењем је упознат већи број испитаника, може се уочити да је чак половина студената упозната са значењем идиоматског израза *late bloomer* (51.2%), затим нешто се мање студената изјаснило да је упознато са значењем идиома *oops a daisy* (39.3%), као и са значењем идиома *flowery speech* (29.8%). С друге стране, када се размотре идиоми са чијим значењем је упозната тек неколицина студената, може се уочити да се ту издвајају следећи идиоматски изрази: *turn up one's toes to the daisies* (1.2%), *primrose path* (3.6%), као и идиом *go to seed*. (4.7%).

Када се осврнемо на одговоре испитаника у којима су изражавали своје претпоставке о значењу оних идиома са чијим се значењем нису раније сусретали, можемо уочити да резултати показују да је највећи број студената понудио значење које је идентично или веома близу правог значења идиома *no bed of roses* (77.1%), затим идиома *flowery speech* (63%), као и идиоматског израза *late bloomer* (50%). С друге стране, резултати показују да најмањи број студената предложио тачно значење идиома *wallflower* (0%), *come up smelling of roses* (0%), *go to seed* (2.7%), односно идиома *grass roots* (2.7%).

Занимљиво је уочити да је за појединачне идиоматске изразе одређени број испитаника предлагао иста или слична значења која се заправо не поклапају са стварним значењем датих идиома. На пример, 78.8% понуђених значења идиоматског израза *garden variety* указивало је на „разноликост”, „разноврстност”. Слично, 47% предложених значења идиома *lead someone up the garden path* наводи на значење „извести некога на прави

пут”, „показати некое прави пут”, док 6.8% претпостављених значења идиома *never a rose without the prick* указује на значење „свака крпа нађе закрпу”.

У светлу циљева нашег истраживања ови резултати указују да су испитивани идиоматски изрази семантички прозирни, у мањој или већој мери. Како бисмо ово показали, представимо детаљнију анализу примера који показују најнижи степен транспарентности према дескриптивној анализи одговора испитаника. На пример, идиом *take root* (чије је значење дефинисано на следећи начин *if something like an idea or system takes root, it becomes established, accepted or believed*) бележи проценат тачних одговора од свега 3.3%. Међутим, детаљнијом анализом других понуђених значења може се закључити да би тај проценат био далеко већи када би били узети у обзир и одговори који су у блиској вези са стварним значењем идиома и деле аспект значења *осијати дуго на једном месту/у једној заједници* (*settle down, скућити се, make some place your home, заузети место, stay in one place for a long time*). На сличан начин, идиом *go to seed* (*if someone has gone to seed, they have declined in quality or appearance*) показује већи степен транспарентности када се у обзир узме аспект значења погоршања/кварања (одговори који би могли доћи у обзир јесу *go to hell, go crazy, die*). Оно што је интересантно приметити јесте да је већина одговора, чак 54.05%, садржала значење *почећка/корена/сржи* (нпр. *започети нешто из почећка, starting from the bottom, враћати се корењу, враћати се почећима* и др.), што упућује на енциклопедијску информацију концепта семе којој се често приступа при интерпретацији израза који садржи дати концепт. Понуђена значења и за идиом *grass roots* (*people at the bottom of a hierarchy*) такође показују да се аспект значења *лоше/бескорисно* неретко активира при тумачењу (одговори који ово илуструју јесу *someone who is useless, something insignificant, шкарпи, мање примећан*).

На крају, идиоми *wallflower* и *come up smelling of roses* нису имали ниједан понуђен одговор који би у потпуности одговарао њиховим стварним значењима (*a woman politician given an unimportant government position so that the government can pretend it takes women seriously is a wallflower, односно if someone comes up smelling of roses, they emerge from a situation with their reputation undamaged*). Међутим, детаљнија анализа показује да је велики број понуђених значења веома сличан са доминантним аспектом правог значења идиома. На пример, за израз *come up smelling of roses* преовлађују (преко 40% одговора) значења која упућују на *проћи/завршити се добро/извући се* (нпр. одговори *come up perfectly, to end up well, end up being good, добро проћи, извући се* и др.). С друге стране, понуђени одговори за значење идиома *wallflower* захтевају комплекснију анализу. Наиме, одговори су најчешће ишли у два смера, а која су у складу са стварним значењем идиома – да је нешто украс (нпр. *decoration, лепо уређење нечега што и није лепо*), али знатно чешће да је у питању неко мање битан или у сенци (нпр. *not being in the center of attention, a passive person (an observer), someone*

who is shy or not confident and outgoing и сл.). Како је за овај идиом било и најмање понуђених одговора, можемо закључити да од испитиваних идиоматских израза показује највећи степен непрозрачности. Сматрамо да је код ова два идиома стварно значење веома сужено (жена као „украш“ у политици, те неукраљана репутација), те да је то разлог што је њихово значење тешко одредити на основу лексема које улазе у њихов састав. Како анализа понуђених одговора показује, ова два идиома нису потпуно семантички непрозрачна и сматрамо да би у одговарајућем контексту прималац поруке могао да дође до намераваног значења на основу енциклопедијских информација кодираних концепата.

Главни закључак у вези са енциклопедијским информацијама којима се приступа при тумачењу испитиваних идиома јесте да кодирано значење лексема из семантичког поља *цвети* има удела у свеукупном значењу идиоматских израза у чији састав улазе. Наиме, у речничкој дефиницији⁶ речи *flower* као четврта и пета одредница наводи се *the period of highest development or greatest vigor* и *the highest example or best representative*. Овај аспект значења често се јавља при интерпретацији непознатих идиома који садрже лексему *flower*, односно лексеме које означавају цвет (*rose, orchid* и др.). То се најбоље види у дескриптивној анализи резултата за идиоме *flowery speech, no bed of roses*, али и *never a rose without a prick*. Овде је веома важно нагласити да је, поред процената у табели који представљају тачне одговоре, већина осталих одговора садржала исту енциклопедијску информацију. Како је секундарни циљ истраживања био испитати које енциклопедијске информације концепата које кодирају испитиване лексеме утичу на свеукупно значење идиома којих су део, битан резултат јесте то да аспект значења који се односи на *нешто лепо/напредно/најбоље* игра важну улогу при тумачењу исказа који садрже ове лексеме. На сличан се начин понашају и изрази са лексемом *root*. Наиме, као друга, трећа, четврта и пета одредница у речнику се наводе следећа значења: *the bottom or supporting part of something, the essential part or element; the basic core, a primary source; an origin, a progenitor or ancestor from which a person or family is descended*. Детаљна анализа понуђених значења идиома *take root* и *grass roots* неоспорно потврђује да се при њиховом тумачењу приступа горенаведеним аспектима значења лексеме *root*. Илуструјемо навођењем пар примера: *origin, нешто из њемеља, основа за нешто, heritage, порекло, predecessor, originate, follow the way of your ancestors, something to do with the source of something* и сл.

Овде се издваја још једна лексема чије енциклопедијске информације фреквентно улазе у свеукупно значење израза којег су део – глагол *bloom*. У речничкој дефиницији као друга одредница наводи се *a condition or time of vigor and beauty; prime* и понуђени одговори несумњиво показују да се

6 За дефиниције наведене у анализи коришћен је следећи извор: <www.thefreedictionary.com>, 19. 3. 2021.

овој енциклопедијској информацији фреквентно приступа при тумачењу идиома *late bloomer*. С друге стране, неки су одговори подразумевали приступање енциклопедијским информацијама концепта *late*, те су енциклопедијске информације концепта *bloom* остале занемарене.

5. Закључак

На основу представљених резултата и њихове анализе може се закључити да испитивани идиоми показују различит степен семантичке прозирности, али и да се ниједан не може сматрати потпуно непрозирним. С друге стране, анализа понуђених значења указује на фреквентно активирање енциклопедијских информација које кодирају лексеме из семантичког поља *цвети*, те се у свеукупно значење идиоматских израза инкорпорира значење *нешто лепо/најбоље/најпредно* (за лексеме *flower, bloom, rose, orchid* и сл.), односно *основа/јорекло* (за лексему *root*). Како би се даље испитала семантичка (не)прозирност идиоматских израза, али и којим се енциклопедијским информацијама приступа при њиховом тумачењу, потребно је испитати интерпретацију идиома у контексту. Резултати оваквог истраживања били би валидан показатељ исправности закључака до којих се дошло у овом истраживању.

Литература:

- Васов et al. 1983: T. Wasow, I. Sag, G. Nunberg, Idioms: An Interim Report, in: S. Hattori and K. Inoue, (eds.), *Proceedings of the XIIIth International Congress of Linguists*, CIPL, Tokyo.
- Вилсон 2011: D. Wilson, Parallels and differences in the treatment of metaphor in relevance theory and cognitive linguistics, *Intercultural Pragmatics*, 8(2), 177–196.
- Вилсон и Спербер 2002: D. Wilson, D. Sperber, Truthfulness and relevance, *Mind* 111(443), 583–632.
- Гибс 2007: R. W. Gibbs, Idioms and Formulaic Language, in: Dirk Geeraerts and Hubert Cuyckens, (eds.), *Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*, Oxford Univ. Press.
- Грант и Бауер 2004: L. Grant, L. Bauer, Criteria for re-defining idioms: Are we barking up the wrong tree?, *Applied Linguistics*, 25, 83–61.
- Какари и Глуксберг 1991: C. Cacciari, S. Glucksberg, Understanding idiomatic expressions: The contribution of word meanings, in: Simpson G.B., (ed.), *Understanding word and sentence*, North Holland: Elsevier Science Publishers B.V., 217–240.
- Каликовер 2009: P. Culicover, *Natural Language Syntax*, Oxford Univ. Press.
- Карстон 1997: R. Carston, Enrichment and loosening: complementary processes in deriving the proposition expressed?, *Linguistische Berichte*, 8, 103–127.
- Карстон 2002: R. Carston, *Thoughts and Utterances*, Oxford: Blackwell.
- Кизар и Блај 1995: B. Keysar, B. Bly, Intuitions of the transparency of idioms: can one keep a secret by spilling the beans?, *Journal of Memory and Language*, 34, 89–109.
- Кизар и Блај 1999: B. Keysar, B. Bly, Swimming against the current: do idioms reflect conceptual structure?, *Journal of Pragmatics*, 31, 1559–1578.

- Крофт и Круз 2004: W. Croft, D. A. Cruse, *Cognitive Linguistics*, Cambridge Univ. Press.
- Мекарти и Одел 2002: M. McCarthy, F. O'Dell, *English idioms in use*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Морено 2005: R. E. V. Moreno, Idioms, transparency and pragmatic inference, *UCL Working Papers in Linguistics*, 17, 389–425.
- Мун 1997: R. Moon, Vocabulary connections: Multi-word items in English, in: N. Schmitt & M. McCarthy (eds.), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy*. Cambridge: Cambridge University Press, 237–257
- Нунберг 1978: G. Nunberg, *The pragmatics of reference*. Berkeley, CA: Indiana University Linguistics Club.
- Нунберг et al. 1994: G. Nunberg, I. Sag, T. Wasow, Idioms. *Language*, 70: 491–538.
- Спербер и Вилсон 1986: D. Sperber, D. Wilson, *Relevance: Communication and Cognition*, Oxford: Blackwell.
- Чи 2015: H. R. Chae, Idioms: Formally flexible but semantically non-transparent, in: *Proceedings of the 29th Pacific Asia Conference on Language, Information and Computation: Posters*, 46–54.

SEMANTIC (NON)TRANSPARENCY OF IDIOMATIC EXPRESSIONS ABOUT FLOWERS IN ENGLISH LANGUAGE

Summary

In the literature idioms are frequently considered to be semantically non/transparent i syntactically frozen. However, both of these features are being questioned within linguistic research of loose use of language. In this paper the authors examine the potential (non)transparency of idiomatic expressions in English language by conducting a survey with the students of English language and literature at the Faculty of Philology and Arts in Kragujevac. The primary goal is to verify the hypothesis that certain idioms (at least partially) follow the principle of semantic compositionality. The secondary goal is to examine whether certain aspects of meaning of the lexemes in the semantic field *flower* affect the overall meaning of the idiomatic expressions they are a part of. The results show that the idioms exhibit various levels of transparency as well as that there are certain encyclopedic information that are frequently activated when interpreting expressions containing a lexeme from the semantic field *flower*.

Key words: idioms, semantic transparency, Relevance Theory, encyclopedic information

Nina Ž. Manojlović

Anica R. Radosavljević Kršmanović

Прилог 1.

УПИТНИК О ПОЗНАВАЊУ ЗНАЧЕЊА ИДИОМАТСКИХ ИЗРАЗА О ЦВЕЋУ У ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ

Драге колеге,

Пред вама је упитник којим се испитује познавање значења идиома у енглеском језику. Упитник је састављен у сврху спровођења ширег истраживања и ваши одговори су нам од драгоценог значаја. Стога, бићемо вам веома захвалне ако пажљиво и искрено одговорите на наша питања.

Део I

Молимо вас да попуните наредну табелу на начин који је наведен у самој табели.

	Идиом	Уколико сте се раније сусретали са датим идиомом, овде напишите његово значење	Уколико се нисте раније сусретали са датим идиомом, напишите шта ви мислите да је његово значење (предложите потенцијално значење идиома)
1.	Bouquet of orchids		
2.	Come up roses		
3.	Come up smelling of roses		
4.	Cut down the tall poppies		
5.	Flowery speech		
6.	Garden variety		
7.	Gild the lily		
8.	Go to seed		
9.	Grass roots		
10.	Late bloomer		
11.	Lead someone up the garden path		
12.	Never a rose without the prick		

13.	Nip it in the bud		
14.	No bed of roses		
15.	Oops a daisy		
16.	Primrose path		
17.	Pushing up the daisies		
18.	Seed money		
19.	Shrinking violet		
20.	Sow the seeds		
21.	Take root		
22.	Thorn in your side		
23.	Turn up one's toes to the daisies		
24.	Wallflower		

Део II

Пол: _____

Година студија: _____

Узраст: _____

Филолошко-уметнички факултет
Крагујевац

**ЦВЕЋЕ: ЕКО(ПО)ЕТИКА У КЊИЖЕВНОСТИ,
ЈЕЗИКУ И УМЕТНОСТИ**

Зборник радова са научног округлог стола у овиру XVI међународног
научног скупа *Српски језик, књижевности, уметности*

Лектура и коректура
Ђорђе Ђурђевић

За издавача
мр Зоран Комадина, редовни професор
декан Филолошко-уметничког факултета

Технички уредник
Ивана Тодоровић

Штампа
Филолошко-уметнички факултет
Крагујевац

Тираж
150

ISBN
ISBN 978-86-80596-14-3

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41.09(082)
821.09(082)

НАУЧНИ округли сто Цвеће: Еко(по)етика у књижевности, језику и уметности (2021 ; Крагујевац, Андрићград)

[Зборник радова са научног округлог стола] Цвеће: Еко(по)етика у књижевности, језику и уметности : [у овиру XVI међународног научног скупа] Српски језик, књижевност, уметност: [Крагујевац/Андрићград, 12–14. новембар 2021.] / уредници Никола Бубања, Драган Бошковић, Милош Ковачевић. - Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет, 2022 (Крагујевац : Филолошко-уметнички факултет). - 432 стр. : илустр. ; 24 cm

Тираж 150. - Напомене и библиографске референце уз радове. - Библиографија уз сваки рад. - Резимеи на страним језицима уз сваки рад.

ISBN 978-86-80596-14-3

1. Међународни научни скуп Српски језик, књижевност, уметност (16 ; 2021 ; Крагујевац)
а) Српска књижевност -- Мотиви -- Цвеће -- Зборници б) Светска књижевност -- Мотиви -- Цвеће -- Зборници

COBISS.SR-ID 76234249